

Beaktande och Förslag
till överläggning af våddensjuka marker
i anförande hemmanet
Fiscesäter
i Hallingebergs socken af Hälsing län,
uppräddade åren 1918-1919 af
Olof Fredholm
Statens landbruksingeniör.

Tillhör den arbetaren, som ca. Kungl. Maj:t den
23 juli 1920 föreställt, med vilken att intres-
seuten ålägger att för betryggande av allmänna
vägar vid punkt H¹ framtida bestånd, vidta-
ga de förståelseingeständelser vid sagda punkt,
vilka till följande är upptäckade af Liholm-H¹
måligena kunna visa sig erforderliga.
Helsingborg den 14 augusti 1920.

På Kungl. Landbruksstyrelsens vägnar:
Albert Smith.

Att nämnda föreställningen finnes införd
i det kiste, som innehåller signalkundli-
gen, samt att det samma är rikligt afskrift,
intygas af understående.
Helsingborg den 24 december 1920.

Ludvig Jansson
Förstapåse.

Mathiasen
Majöraktör.

Kungl. Landbruksstyrelsen kan denna dag
dels medgiva, att utan hinder för företagets
godhämmande de vid 14+70 a° utlapp-
diken A-B-C-D-E och vid 9+7 a° diket
B-F förskrivas ägarvägsbroarna må ut-
slutas ur den fastställda arbetsplanen,
dels och förskrift, att de till före-
taget beviljade statsunderstöden
skala minskas, såväl från 13.700
krann till 13.360 krann och stats-*)

Översigtskarta.

Skala 1:100 000.

*) bidraget från 6.840 krann till 6.680
krann. Störrelsen den 23 januari
1924.

Trä Kungl. Landbruksstyrelsens vägnar:
Rebert Nulle

Rätt auktoriserad delgivar:
J. Nordvall

Belänkande angående lärlägg-
ning af vattenrika markar, til-
hörande huvudet Tiskesätter i
Hallingbergs socken af Narviks län.

Lärläggnings-
områdets läge
om. om.

Området, som i sin helhet tillhör egendomen Blekhem, Tichusse f. Nædenfals, är beläget i östra delen af Hallingbergs socken, omkring 8 km. sydöst om sockerbyrkan, samt omkring 0.5 km. sydväst om Narviks station a. järnvägen Narvik - Tärnaby.

Tidigare be-
viljast stats-
understöd.

År 1913 upprättades af Statens landbrukskon-
geniör Ernst Berggren ett förslag till lärläggning af
här iprigvarande markar i samband med en sam-
ma år tillen läge uppförande för lärläggning af
mark, tilhörande huvudet Dupuckulla och Vångsunda
i Tornesfälla socken, af hvilka det förstnämnda huv-
udet tilhör egendomen Blekhem, och hvilka mark-
er är belägna omkring 6 km. sydost om Tiske-
sätter. I ett år 1915 af samma förvaltnings man upp-
rättadt belänkande huvudet statsunderstöd till utför-
ande af såväl Tiskesätter - som Dupuckullaförslaget, och
bemyndades redovisning af huvudet den 15 november 1915 till
huvudet förslagen gemensamt ett odlingslän af 8500.- kronor
och ett bidrag från allmänna afdelningsanslaget af 2000.-
kronor. Huvudet vid Dupuckulla slutfördes enligt den
därjäre fästställda arbetsplanen, och ansökning
om dess godkännande huvudet hafva af medverkande
intressenter inlämnats till huvudet Landbruksstyrelsen.
Tiskesätterförslaget har däremot icke blifvit prö-
vadt, enär jordägaren ansett sig icke kunna med

ekonomiskt fördel genomföra delsamman enligt det upprättade förslaget.

Efter framställning af jordägaren har Huvud-
majt den 11 april 1919 medgifvit, att delförslaget Tuske-
sätter må utslutas ur förnämnda utbudsplan, under
vilket att de till dess utförande förutgjorda statsunder-
stöden minskas från 8 570.- kr. till 920.- kr. beträffande
odlingslänet och från 2060.- kr. till 430.- kr. om be-
träffande anslaget.

På ansökan af ägaren till hamman i Tuske-
sätter har sedermera nytt förslag blifvit af under-
tecknad utarbetadt för överlämnning af samma mar-
ker, hvilka omfattades i det äldre förslaget. Detta nya
förslag, hvilket opus i förhållande till förutskickade skil-
jer sig i väsentliga delar från det äldre. Följande har
afslappats tillhörande å sträckan 0-15 höjts 0.45 meter
och å sträckan 15-21 0.27 å 0.45 m. Å andra sidan har
tillhörande å sträckorna 23-28 och 43-45 förslaget om-
kring 0.50 m. djupare än i det äldre förslaget. Dessutom
förekomma andra mindre afvikelser.

Större delen af området utgöres af kärr, ängs- Områdets natur-
och mossmark; odlad jord förekommer vid kanten den bestämda-
af kärr- och ängsmarken samt i södra delen af områ- det, areal m. m.
det. Hela den areal, som genom här förslagna
överlämningsåtgärder kommer att förbättras, utgör
83.42 hektar, hvaraf 28.38 hektar åker, 15.36 hektar äng
samt 39.68 hektar ^{skog} och mossmark. Öfriga delen
och den i nordra delen af området belägna ängs-
marken utgöres af dy- eller lammgräs på torv eller, och
är jordmänn af synnerligen god beståndsart. Nämnda
ängsmark har i gånna tider legat under plog
men på grund af tillagande försuringsring är det längre
hunnat användas som åker. Ängsmarken i öfrigt be-
står af dy och lammgräs liksom öfver det kärrkom-
plex, som finnes i mitten af området, och som ut-

gäres af en förutvarande sjöbotten. Ings marken är till största delen beväkt med löv- och barrskog. I förslaget ingående massomarker är jämval skogsbuena och utgöres af i regel en tunnliggen oförmultnad masslarp.

Vattenafledning.

Vattnet från området afledas medelst ett avlångdrag, som därjefter fortsätter i östlig riktning ned till sjön Vängnaren. Dess nedröjningsområde utgör för den sträcka, som här är afsedd till reglering, tillsammans omkring 5.0 kvadratkilometer. I förestående översiktskarta är detta område inneslutet af en blå linje; de vallensjuka markerna äro å samma kartan markerade med gul färg. För här ifrågasatt område torde afvimningen vid flod böra beräknas till 60 sekundliter pr. km²; största vattenmängden i aflöpet kommer sålunda att uppgå till 0.3 kub. m. i sek.

Dimensioner öfverföras med kalkylföresatserna till område i plan och höjd af 1875.

Vallensbredden har föreslagits i jädschaktning till 0.5 m. med en sidolutsning af 1:1.5, hvarjämte bottenlutningen upp till punktet 15 föreslagits till 0.5:1000. I denna sträcka, som har att mottaga det samlade undertrycksvattnet från området i dess helhet, kommer vattendraget efter regleringen att uppgå till omkring 0.6 m. vid floden samt vattenhastigheten till 0.36 m. i sek. I bergskärning skall med lodräta sidor i aflöpet, vallensbredden vara 1.5 m., för att någon uppdränning icke må föresattas. Genom kärrmarken å sträckan 15-21 har föreslagits bottenlutning 0.2:1000 och sidolutsning 1:2.0, liksom äfven för sidograben 18+28-43 genom kärrmarken afviga i förslaget ingående sidograben hafva behållit sidolutsning 1:1.5 och bottenbredd 0.5 m.

För förestående dimensioners beräkningar har användts Ganquillet & Rutters formel för vattens höjd i öppna ledningar, med friktionskoefficienten antagen till 0.03.

I norra delen af området passerar aflöpet

Björns

under Landsvägen Tärnaby - Tärnaby. Lär särskild
slutsumma skall utbyggas enligt till förslaget förande
ritning. Lär det bevisas icke någon annan vägbro är
reläget

Lär enskilda vägar skola först byggas af trä mm.
byggas enligt särskildt uppräpade ritningar.

At den i förslaget ingående ängsmarken för- Odling
slås till odling ågorfigurerna 101-103, 109, 138, 139, 144-150
och 157, tillsammans omfattande en areal af 4.43 hektar.
Den öfriga ängsmarken består antingen af för odling
olämplig jordmark eller är beväxt med värdefullt skog,
som ännu icke synes kunna afnyttas, hvar för odlings-
frång icke synes kunna för desamma förskrivas.

De vattenfyllda markerna hafva af under- Förbättring.
tecknad med tillräde af godmark uppkallats såväl i
sitt nuvarande vattenfyllda tillstånd som i det
skick, hvori de betraktas komma efter utförandet
af här föreslagna torrlägningsarbeten. Sed efter denna
uppskattning uträknade värdet af hvarje ågorfigur fram-
går närmare af här bifogad värderingslängd. Den nu
verkställda utredningen har visat, att förslaget blir
ekonomiskt fördelaktigt med den begränsning af det-
samman, som här föreslagits. Hufvudsyftet med för-
slaget är fullständig torrläggning af de odlade fälten i
södra delen af området samt de godskade ängs mar-
ken i norra delen. Detta vinnes genom det nu upp-
rättade förslaget. Den mellan Landsvägen och Fiske-
sätters norra utfartsväg belägna odlade marken, be-
stående af särdeles god jordmark men för närvarande
i hög grad försumpad, kommer äfven att efter för-
slaget kunna torrläggas till fullt djup, utom hvad
beträffar den närmast utfartsvägen belägna delen, där
torrläggningen emellertid blir i det närmaste fullstän-
dig (torrlägningsgrad 0.9). Den förutvarande sjöbotten i
området vidt kommer att efter förslaget och därpå

föresladd sammansjundering förfarande vara kärt med höjdläge ungefär i nivå med medelvattenståndet i den blifvande aflapsgrafen. Ytterligare fördjupning af denna senare för fullständigare förläggning af nämnda bärrnatts måste under nuvarande höga arbetspriser anses icke löfande. Värdet af den valens bebadade marken framgår af följande tabell.

Sått vid undersökningen befunnlige tillstånd utgöres af: öfver	Mål		Värde	
	Kar	ac	Kar	ac
äker	28	38.0		
äng och annan mark	55	04.0		
Summa	83	42.0	22	46.19
Genom de föreslagna förläggningsarbetenas utförande beräknas samma område förändras till:				
äker (förbättrad)	28	38.0		
ä (föret äng)	4	43.0		
äng och annan mark (förbättrad)	50	61.0		
Summa	83	42.0	77	82.346

Värdet af den genom förläggningen skädda jordaföbättringen har sålunda beräknats till 25 277.27 kr. för hela området.

Det ökade jordvärde, som uppstår genom här föreslaget nyodlingsarbete, kan till sin storlek anses motsvara kostnaden för nämnda arbete, som finnes närmare angifven i efterföljande kostnadsförslag.

Kostnad.

Kostnaden för schaktnings- och sprängningsarbeten samt bebyggnader har beräknats efter ett dagsverkspris af 8.- kr. och uppgår till 18 440.- kr. för samtliga här föreslagna aflapsgrafer; därtill kommer kostnaden för föreslagets upprättande 240.49 kr., hvarigen sammanlagda kostnaden för förläggningsföretaget kommer att uppgå till 18 680.49 kronor.

uttaget i för-

ande till det get, att därmed opus ombyggnad af kumma genom

under Landsväg. Fästland till arbetets utförande till därpå allmänna
slutligen sökas hos Hovrings Ophäfningskassan i Länsm-
utvisning man arbetet påbörjas.

utlagg. I möjlighet med för närvarande gällande bestämm. Slutsumman

om utse för skötsel af anslag från allmänna af-
byggas odföring anslag och lån från odlingslänfonden

synes till här i förhållande företag kunna beviljas
slås till dels ett bidrag utan återbetalnings skyldighet från
och 157 nämnda anslag af 6 220.- kr., motsvarande i af-

Den af bundadt tal 73 af afvaranngifna kostnad 18 680.49
slåmp kr., dels äfven ett odlingslån af 12 450.- kr., hvilket be-
kom af löp motsvarar i af bundadt tal återstoden af nämnda
tvång. kostnad och understiger 70% af det gynn förslägg-

ningen förätnade jordförbättringsvärdet, d. v. s. 70%
tecknas af 25 277.27 kr. eller 17 694.09 kronor.

litt om. Under förutbetalning all förnämnda Arbetslid.

skick, detslud blifva till företaget beviljade, synes att utvärdet
af här rings- och odförings arbetet kunna i sin helhet slut-
uppska föras under loppet af 5 år, räknadt från den tidpunkt
går må då jordägaren erhållit officiellt meddelande om stats-
verkst. understödens beviljande. Det i företaget ingående af-
ekonomiska arbetet torde kunna fullgöras inom en tid
samma af ytterligare 5 år, räknadt från samma tidpunkt.

lagit i. Till detta belänsande här dels plan- och profil. Bilagor

söder. utvisningar i 2 blad, dels följande bilagor:

kunna.	Bil. A.	Kostnadsförslag.
hållade	" B.	Gjäfningstabell.
sätters	" C.	Hyggeskripping, häpde för tecken
sländ		och värderingslängd.
i hög	" D.	Kvadratsräkning.

lagit
beträff
förslägg
dels (för
område

Köping den 6 november 1919
Olof Tiedholm.
Statens landbruksingenjör.